

ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

Any 5

Núm. 41

gener 2015

ACTIVITATS FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

EXCURSIÓ-VISITA

**AL CASTELL MONESTIR DE SANT
LLORENÇ DEL MUNT
(SANT JULIÀ DE VILATORTA/ OSONA)
Diumenge 25 de gener 2015**

CASTELL DE SANT LLORENÇ O DE PLANESES

Aquesta església de Sant Llorenç és d'origen força antic, fins i tot visigòtic, i va donar nom al castell que es va aixecar a la seva ombra que figura esmentat des del 881. L'església coneguda en aquell moment com Sant Llorenç de Planeses figura documentada des del 1012. L'any 1067, els senyors dels castells de Sant Llorenç i de Meda van decidir fundar en aquella església un priorat benedictí que van posar sota la dependència del monestir de Sant Marçal del Montseny, per alguna raó, aquella fundació no es va materialitzar mai i els senyors del castell van recuperar el seu domini.

Ja en els anys 1125 i 1127 torna a aparèixer aquesta església de Sant Llorenç i hom parla d'una restauració i d'una important donació al seu favor atorgada per Santa Maria de l'Estany. En aquesta època o potser més endavant (1140) es devia fundar la canònica, però no és fins el 1161 que s'esmenta que hom seguia la Regla de Sant Agustí.

Després d'una llarga època de prosperitat, al segle XV va passar a tenir priors comendataris, càrrecs que anaven a mans d'eclesiàstics desvinculats de la casa i que van portar a la seva decadència. A mitjans d'aquell segle la comunitat era molt reduïda i finalment, una butlla del papa Climent VIII la va secularitzar, com a moltes d'altres.

La canònica secularitzada va subsistir fins que el 1760 es va incorporar al seminari de Vic, fins que va resultar desamortitzat el 1845, data en que va passar a mans de particulars. El lloc fou destinat a explotació agrària fins que durant la segona meitat del segle XX els edificis, molt degradats, es van restaurar.

ELS VILARS D'ARBECA, A VISTA DE "DRONE"

Com és la fortalesa dels Vilars d'Arbeca a vista d'ocell? Ara ja és possible saber-ho, gràcies a les noves tecnologies. El Grup d'Investigació Prehistòrica (GIP) de la Universitat de Lleida ha fet una primera gravació del jaciment iber amb un *drone*, un vehicle aeri no tripulat. És el primer pas per a realitzar una recreació en 3D, realitat virtual (VR), en col·laboració amb Producciones La Ouija AudiovisualArt i HoverFilms. Servirà per commemorar els 30 anys de l'inici de les excavacions arqueològiques. Entreu a qualsevol dels dos webs:

YOUTUBE: <https://www.youtube.com/watch?v=vZJeWP2DLhE>

IVIMEO: <https://vimeo.com/93981641>

Novetats arqueològiques de la pedrera del Mèdol

Arran de la reobertura al públic de la pedrera romana el juny del 2014, els investigadors de l'ICAC que han dirigit l'excavació en parlen. Són Anna Gutiérrez García-Moreno i Jordi López Vilar.

A més a més de poder-se datar amb exactitud la pedrera, que es va començar a explotar al S-II aC. per fer la muralla i després el fòrum provincial i el circ de Tàrraco al llarg del S- I dC, la recerca ha demostrat que el recinte era molt més extens del que es pensava.

També s'ha documentat que la característica agulla del Clot tenia una altura de 20 metres i no 16, i que data de l'època d'August.

D'altra banda, també s'ha localitzat, a l'alçada del Bosc de la Marquesa, el moll des d'on es carregava la pedra del Mèdol per transportar-la fins a Tàrraco. Es tracta d'un tipus de moll únic a Catalunya i dels pocs que es poden concretar en el conjunt del món romà.

La Fundació Abertis ha estat la impulsora de la rehabilitació del Mèdol, que ara compta amb itineraris de visita, panells informatius i un centre d'interpretació per donar a conèixer la riquesa tant històrica com mediambiental de la pedrera.

Es restauren les tombes medievals de can Boquet

El passat mes de novembre, l'equip de la Secció d'Arqueologia del Museu Arxiu de Vilassar de Dalt, sota la direcció de l'arqueòleg Enric Ortega, ha fet una campanya de neteja i restauració de les tombes medievals de can Boquet.

Enguany se celebren els 40 anys de la seva descoberta i s'ha aprofitat aquest esdeveniment per dignificar aquest jaciment arqueològic. Aquesta activitat s'emmarca en un seguit d'actuacions que tenen com objectiu la difusió i protecció de tots els jaciments de l'entorn de can Boquet, incorporant senyalitzacions i panells didàctics.

Neteja i condicionament de les tombes

Una de les tombes netejades

Aquest any 2015 la Generalitat invertirà 450.000 € en l'arranjament del Teatre romà de Tarragona, en estat d'abandonament des de fa dècades. Es va construir a l'època d'August, en el darrer quart del segle I aC.

Investigadors de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) i la Universitat de Saragossa han extret del jaciment d'Orcau, al Pallars Jussà, el coll fossilitzat d'un sauròpode de més de 5 metres,

Acaba de sortir publicat l'article: **"Històries d'ovelles i pastures. Arqueologia dels darrers segles de ramaderia a l'alta muntanya"**, sobre l'arqueologia de les pràctiques ramaderes dels darrers segles al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici", dels autors Ermengol Gassiot Ballbe i David García Casas. (Veure pdf. A Tribuna d'Arqueologia

Un anell de bronze amb un cavall, àmfores i un ham són les últimes troballes que s'han fet al jaciment ibèric de la Cella a Salou. La darrera campanya d'excavació que s'hi ha dut a terme, per part del grup GRESEPIA de la URV, constata la importància d'aquest poblat que serà visitable junt amb el Camí de Ronda del municipi.

El poblat medieval de Santa Creu, en el Port de la Selva (Alt Empordà), tenia entre els seus habitants un corsari al servei dels comtes d'Empúries amb vincles a Marsella. Practicava el cors: des dels ports de Castelló d'Empúries o Roses feia petites ràtzies a les costes granadines i marroquines per a la captura d'esclaus. Descobrir-ne més detalls serà possible gràcies al conveni entre la Generalitat i la Fundació Albert Tomas i Bassols de Llança

Una excavació clandestina ha deixat al descobert vestigis d'un temple faraònic que data de fa més de 3.500 anys en una localitat rural al sud de El Caire, ha informat el ministre d'Antiguitats d'Egipte, Mamduh al Damati.

En un comunicat, el ministre va explicar que la troballa va tenir lloc en un habitatge de la localitat de Badrashim, a uns 30 Km. al sud-oest de El Caire, on foren detingudes unes set persones implicades en aquesta excavació il·legal.

Entre les peces desenterrades, que daten del període faraònic de l'Imperi Nou (1539-1075 aC.) hi figuren blocs de pedra amb inscripcions jeroglífiques, algunes d'elles pertanyen a l'època del rei Tutmosis III (1490-1436 aC.) També s'hi van trobar esteles murals, restes de columnes i d'una estàtua de 2'5 metres d'alçada, esculpida en granit rosa.

A Egipte són freqüents les excavacions clandestines per trobar tresors faraònics, especialment en indrets propers a zones arqueològiques o dintre d'elles mateixes.

Saqueig del patrimoni històric de Síria

Després de tres anys de guerra civil, la situació del patrimoni històric de Síria només admet el qualificatiu de catastròfic. Llocs arqueològics de gran valor com **Apamea**, **Palmira** o **Dura-Europos** pateixen el saqueig sistemàtic de bandes organitzades, constituïdes al mateix temps, per gent pobre i desesperada i professionals del robatori. Aquests darrers són els qui tenen els contactes i els mitjans necessaris per treure les peces espoliades fora del país. El responsable de la Direcció General d'Antiguitats i Museus (DGMA) de Síria, Maamoun Abdulkarim, assenyala la implicació de grups propers a Al Qaeda, marxants i islamistes radicals. Massa enemics per a les velles i desprotegides ruïnes de Síria.

Uns arqueòlegs tracten d'esbrinar enigmes dels maies

Sota les lones que els protegeixen de la pluja, els arqueòlegs excaven i aparten pedres entre el fang en un turó del nou lloc arqueològic trobat a Copán, al nord-oest d'Hondures, entossudits per desxifrar l'enigma de la desaparició dels maies.

A uns 25 Km. a l'oest del grup principal de les ruïnes de Copán, el Parc Arqueològic de Rio Amarillo, descobert paulatinament en els darrers anys, concentra els treballs de nou

experts, hondurenys, guatemalencs, francesos i estatunidencs.

“Aquí es demostra que la caiguda va ser sobtada, deixaren els edificis sense acabar i les eines quedaren abandonades, però la pregunta és: on anaren per no tornar mai més?” va dir l'investigador francès René Viel, durant un recorregut organitzat pel Ministeri de Turisme per a la premsa internacional, com a part de les

activitats pel canvi d'era en el calendari maia, el 21 de desembre passat.

En descobrir el lloc de Rio Amarillo “ ens vam adonar que faltaven peces però no hi havia evidències de cap saqueig, sinó que (els maies) iniciaren les obres i no les acabaren; són les darreres construccions a Copán, el que demostra que la caiguda va ser brusca”, explicà Viel mostrant una petita plaça i una escalinata d'uns 12 metres que formen el complex.

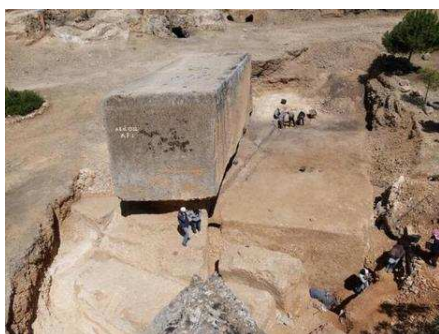
L'EXCALIBUR SIBERIANA

Un arqueòleg rus assegura que l'antiga espasa del segle XII descoberta a la Sibèria als anys 70 del segle passat, probablement va pertànyer a Ivan el Terrible, el tsar més temut de Rússia.

Segons una nova teoria feta pública per l'acadèmic rus Vyacheslav Molodin l'antiga espasa coneguda com l'Excalibur de Sibèria –descoberta el 1975— probablement va pertànyer al tsar rus Ivan el Terrible i no va ser part del botí de guerra com es pensava fins ara. L'espasa fou trobada a sota d'un bedoll a la Sibèria, a tres quilòmetres del lloc on el 1583, segons es creu, va morir Ivan Koltsó, el líder cosac preferit d'Ivan el Terrible, que va regnar entre 1547 i 1584.

Arqueòlegs alemanys han descobert en el Líban el bloc de pedra tallada més gran i antic del món. Es suposa que la pedra pesa unes 1.650 tones.

L'any 27 aC. l'imperi romà estava en un moment àlgid i el Líban era una de les zones més pròsperes del món. És precisament en aquest país on els arqueòlegs han trobat aquest gran bloc. La troballa es va produir a la pedrera de Baalbek, un indret conegut a l'època romana com **Heliòpolis** o **Ciutat del Sol**. Els experts porten anys estudiant l'indret i realitzant-hi excavacions, per tant trobar-hi grans monòlits no resulta estrany. Tot i així, els arqueòlegs de l'Institut Arqueològic Alemany mai van pensar trobar-hi una pedra d'aquestes dimensions.

La BIBLIOTECA D'ASURBANIPAL també coneguda com la Biblioteca de Nínive, és la col·lecció d'escriptures cuneïformes més antiga del planeta. Aquesta biblioteca es va trobar a la ciutat assíria de Nínive, al nord de Mesopotàmia i en el palau del rei Asurbanipal. La col·lecció fou iniciada pel rei Sargon II, que va regnar entre els anys 722 i 705 aC., per després ser ampliada per Asurbanipal. Es tracta d'una gran col·lecció de tauletes d'argila amb una escriptura fina que contenen temes de gramàtica, religió, art, història, matemàtiques, astronomia i literatura entre d'altres. Sense cap mena de dubte, aquesta biblioteca té un valor històric i arqueològic de primera magnitud. Entre altres treballs allí s'hi troba el Poema de Gilgamesh, l'obra narrativa coneguda més antiga de la humanitat.

